

VDA Telšių fakulteto atstovai Baltijos šalių restauratorių trienalėje Taline pristatė svarbius XVIII a. auksakalystės tyrimus

Vilniaus dailės akademijos (VDA) Telšių fakulteto Dailės ir interjero restauravimo studijų programos (metalo dirbinių specializacijos) atstovai – dėstytoja doc. dr. Liepa Griciūtė-Švėrebiienė ir bakalaurantas Igoris Skripka – dalyvavo XIV Baltijos šalių restauratorių trienalėje Taline (Estija). Renginyje jie pristatė mokslinius tyrimus ir restauravimo darbus, skirtus Lietuvos sakralinio paveldo objektų autorystei nustatyti bei atsakingos restauravimo praktikos principams pagrįsti.

XIV Baltijos šalių restauratorių trienalė Taline subūrė restauravimo specialistus, tyrėjus ir akademines bendruomenės atstovus iš Baltijos šalių. Šio renginio vienas iš svarbiausių tikslų buvo skatinti kultūros paveldo tyrimus, profesinį dialogą ir tarptautinį bendradarbiavimą.

Trienalės metu VDA Telšių fakulteto atstovai pristatė tyrimą apie Mažeikių rajono Sedos Švenčiausiosios Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios relikvijorių ir to paties rajono Tirkšlių Kristaus Karaliaus bažnyčios monstranciją. Tyrimo tikslas – remiantis Kristijono Juozapo Štapelerio dirbtuvės paveldo analize nustatyti šių kūrinių autorystę bei pagrįsti nebūtinų intervencinių procesų ribojimą restauravimo metu.

Atliekant tyrimus buvo vykdoma visų iki šiol žinomų K. J. Štapelerio dirbtuvės kūrinių technologinė analizė ir atribuciniai tyrimai. Juos vykdę specialistai nustatė, kad net ir nesignuotus šios dirbtuvės kūrinius galima identifikuoti pagal specifinę ornamentiką, kompoziciją ir atlikimo techniką.

K. J. Štapelerio dirbtuvei būdingos savitos rokoilės formos, obels žiedus primenančios gėlės su

VDA Telšių fakulteto doc. dr. Liepa Griciūtė-Švėrebiienė ir bakalaurantas Igoris Skripka XIV Baltijos šalių restauratorių trienalėje Taline (Estija)

lapeliais, reljefiškai dekoruotos šakelės, žvynelių ornamentai, išskirtinė figūrų traktuotė bei Švento Rašto citatos.

Mikrocheminiai tyrimai patvirtino XVIII a. antrosios pusės auksakalystėje naudotų medžiagų sudėtį. Tyrimų metu taip pat nustatyta, kad monstrancijoje naudotas vario rezinatas, o relikvijoriui būdinga tik K. J. Štapelerio dirbtuvei charakteringa spalvoto lako lesiruotė.

Nors abu objektai buvo pažeisti, laikantis šiuolaikinės kultūros vertybių restauravimo praktikos principų restauravimo procese, atsisakyta jų visiškos rekonstrukcijos. Auksavimo ir sidabravimo atkūrimas buvo atliekamas atsizvelgiant į aplinkos poveikį bei autentiškumo išsaugojimą. Dėl didelio likutinio gyvsidabrio kiekio relikvijoriaus veidrodinė dalis buvo iš dalies naujai sidabruota, o estetiniam vientisumui atkurti pagaminti ir paauksuoti šeši trūkstanti stiklo spinduliai.

Tyrėjai taip pat akcentavo, kad nors šiandien matoma monstrancijos polichromija atsirado vėlesnio, t. y. XIX a. restauravimo metu, atsisakyta ją šalinti, nes tai būtų sunaikinę autentišką istorinį sluoksnį. Restauravimo proceso metu siekta išsaugoti visus istoriškai reikšmingus objekto sluoksnius.

Į Taliną nuvežtame VDA Telšių fakulteto atsto-

Talino (Estija) riterių rūmuose esantis ant drobės tapytas lubų plafonas „Veneros triumfas“

vų stende trienalės dalyviai galėjo išsamiai susipažinti su atliktais restauravimo darbais, technologiniais tyrimais ir jų rezultatais.

Į trienalės programą buvo įtraukta viena ekskursijų diena. Jos metu renginio dalyviai lankėsi Estijos riterių namuose Taline, kurie dabar vadinami Estijos Respublikos valstybingumo rūmais. Išskirtinė galimybė apsilankyti šiame istoriniame objekte buvo suteikta tik ribotam dalyvių skaičiui. VDA Telšių fakulteto atstovai turėjo galimybę šiuose rūmuose pabuvoti ir tuo džiaugėsi.

Seniausia šių rūmų dalis pastatyta 1690–1694 metais. Per daugiau negu 330 metų čia veikė įvairios institucijos – Estijos riterių ordinas, Užsienio reikalų ministerija, Nacionalinė biblioteka, Estijos meno muziejus ir Estijos meno akademija.

Ant posėdžių salės sienų kabo 280 Estijos didikų šeimų herbai. Üxküll salone originalioje vietoje eksponuojamas Estijoje esantis didžiausias ir seniausias ant drobės tapytas lubų plafonas. Tai barokinis kūrinys „Veneros triumfas“. Apie šio plafono restauravimo ir eksponavimo iššūkius trienalės dalyviams papasakojo Estijos dailės akademijos rektorė profesorė Hilka Hiiop.

Liepos Griciūtės-Švėrebieienės ir Igorio Skripkos notraukos. VDA Telšių fakulteto informacija

Nuotraukoje dešinėje: trienalės dalyviai susipažįsta su Estijos Respublikos valstybingumo rūmais ir juose veikiančiomis ekspozicijomis

VDA Telšių fakulteto doc. dr. Liepa Griciūtė-Švėrebieienė ir bakalaurantas Igoris Skripka XIV Baltijos šalių restauratorių trienalėje Taline (Estija) prie iš Telšių nuvežto stendo, kuriame pasakojama apie Sedos Švenčiausiosios Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios relikvijoriaus ir Tirkšlių Kristaus Karaliaus bažnyčios monstrancijos tyrimus bei restauravimą

